

Dato 06-04-2017

Sagsbehandler Ann Dalgaard Johnsen

Sagsnr. 1-10-72-59-17

Side 1

Notat om apotekernes vagttjeneste og udlevering af lægemidler fra lægevagten.

Kortlægning af nuværende praksis i Region Midtjylland

Apotekernes åbningstider og nuværende vagttjeneste

Apotekerne i Danmark er underlagt lukkeloven og har individuelle åbningstider.

Apotekernes åbningstider følger som hovedregel åbningstiderne for de omkringliggende specialvareforretninger. Dvs. at hvis et apotek/apoteksfilial ligger i et shoppingscenter med lange åbningstider lørdag og søndagsåbent, så må apoteket/apoteksfilialen også holde åbent i dette tidsrum. Apotekerne skal som udgangspunkt mindst have åbent 47 timer om ugen.

I dag findes apotekernes vagttjeneste i forskellige variationer, herunder døgnvagt, vagt i begrænsede tidsrum (dvs. udvidet åbningstider) samt tilkaldevagt.

I Region Midtjylland er der i dag to døgnåbne apoteker (Århus og Randers), mens 16 apoteker i 9 byer har tilkaldevagt uden for normal åbningstid (Grenaa, Lemvig, Holstebro, Horsens, Herning, Viborg, Silkeborg, Skive og Ringkøbing).

Tilkaldevagt betyder, at en farmaceut/farmakonom kan kontaktes telefonisk ved akut behov for medicin. Efterfølgende aftales et tidspunkt, hvor apotekets personale vil være til stede på apoteket.

Udlevering af medicin fra apotekerne i tidsrummet 24.00 til 06.00

Med den nye bekendtgørelse vil det ikke længere være muligt at hente receptpligtig medicin på et vagtapotek i tidsrummet 24.00 til 06.00.

Administrationen har spurgt Danmarks Apotekerforening om, hvor mange ekspeditioner der gennemsnitlig er i tidsrummet 24.00 til 06.00.

Nedenstående tabel viser det gennemsnitlige antal ekspeditioner pr. time i Region Midtjylland, fordelt på de 6 timer fra kl. 24.00 til kl. 06.00 og på hver af ugens dage. Belastningen fx kl. 0-1 lørdag, er natten efter fredag. Opgørelsen dækker perioden august 2013 til juli 2014.

	Gennemsnitlige antal ekspeditioner/kunder i tidsrummet mellem klokken ¹						
	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	I alt
Mandag	5	3	2	1	1	1	13
Tirsdag	5	3	1	2	1	2	14
Onsdag	5	3	1	1	2	1	13
Torsdag	6	3	1	1	1	2	14
Fredag	6	3	2	2	2	2	17
Lørdag	9	5	4	3	3	3	27
Søndag	11	5	4	3	2	2	27
SUM	47	25	15	13	12	13	125*

Tabellen viser, at der i gennemsnit er 125 ekspeditioner/kunder på apotekerne i Region Midtjylland i tidsrummet mellem klokken 24.00 til 06.00 i løbet af en uge. Tabellen viser også at belastningen er størst først på natten og i weekenderne.

* Der er tale om et skøn, da tabellen bygger på en opgørelsen fra Apotekerforeningen over antal varelinjer og *ikke* antal kunder/ekspeditioner. En kunde der køber tre forskellige ting vil således tælle for tre varelinjer. Tabellen er udregnet efter en antagelse om at 3-6 varelinjer pr. time vil dække over 2-4 kunder/ekspeditioner.

Lægevagten i Region Midtjylland

Hvis en borger har brug for akut lægehjælp uden for lægens almindelige åbningstid, tager lægevagten telefonen på hverdage mellem kl. 16.00 og kl. 08.00 og i weekenden og helligdage hele døgnet. Lægen vurderer i løbet af samtalen, hvad der skal ske.

Hvis den lægelige vejledning i telefonen ikke er tilstrækkelig, vil lægen i de fleste tilfælde bede borgeren om at møde op på en af Region Midtjyllands 13 lægevagtkonsultationer (Lemvig, Ringkøbing, Tarm, Herning, Holstebro, Skive, Viborg, Silkeborg, Randers, Grenaa, Århus, Horsens og Samsø).

Konsultationerne har åbent i tidsrummet fra kl. 16.00 til kl. 22.00 (23.00).

Lægevagtskonsultationen i Aarhus har døgnåbent. Langt de fleste af regionens lægevagtskonsultationer er placeret i umiddelbar nærhed af regionens skadestuer og akutklinikker. Efter lægelig vurdering kan lægevagten også tage på besøg hjemme hos den syge.

Hovedreglen for udlevering af medicin fra lægevagten er, at der udleveres lægemidler fra positivlisten i den mængde, der er nødvendig, til borgeren kan komme på apoteket næste dag eller der henvises til et apotek/vagtapotek.

Positivlisten er en liste over lægemidler som lægevagten i Region Midtjylland kan rekvirere på regionens regning. Positivlisten indeholder de mest almindelige anvendte lægemidler og kan anvendes ved akut behov for igangsættelse af en behandling. Lægemidlerne skal anvendes i direkte tilknytning til en behandling. Der kan udleveres lægemidler i den mængde, der svarer til patientens behov, indtil lægemidlet kan fremskaffes fra et apotek.

¹ Kilde: Data fra Danmarks Apotekerforening.

Udlevering af medicin fra lægevagten

Nedenstående tabel viser de 10 mest udleveret typer af medicin fra lægevagten på 1 år²

Lægemiddelgruppe	Antal pakninger
Antibakterielle midler til systemisk brug (Anvendes til behandling af infektioner)	11.993
Analgetika (Smertestillende)	4.290
Antiinflammatoriske og antireumatiske midler (Smertestillende)	4.076
Lokalanalgetika (Anvendes til forebyggelse og behandling af hjerterytmeforstyrrelser)	4.010
Kortikosteroider til systemisk brug (Anvendes ved mange forskellige tilstande: bindevævssygdomme (fx svær leddegigt), allergiske sygdomme (fx astma), visse blodsygdomme, sygdomme i fordøjelsesorganerne (fx blødende tyktarmsbetændelse) og leverbetændelse.)	3.132
Midler mod obstruktiv lungesygdom (Anvendes forebyggende mod astmaanfald. Anvendes endvidere ved KOL.)	3.065
Øjenmidler (Anvendes til behandling af øjeninfektioner med bakterier)	2.154
Psykofarmaka (Anvendes som beroligende middel ved angst og uro. Anvendes desuden ved visse former for kramper, fx feberkramper hos børn og epileptiske kramper, samt til behandling af abstinenser efter alkoholmisbrug.)	1.911
Hjerteterapi (Anvendes ved livstruende overfølsomhedsreaktion (anafylaktisk chok) efter fx insektstik, fødevarer eller indsprøjtning af lægemidler.)	1.646
Midler mod funktionelle gastrointestinale forstyrrelser (anvendes til forebyggelse eller behandling af kvalme og opkastning)	1.217

Af tabellen fremgår det, at der primært er antibiotika og smertestillende lægemidler der udleveres fra lægevagten.

² Kilde: Apotekernes afregningsdata

Ny Vagtapoteksordning og muligheden for udlevering af medicin.

Ny bekendtgørelse om apotekernes åbningstid og vagttjeneste

Apotekerlovens § 40 fastslår at Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter regler om apotekers åbningstid og etablering af vagttjeneste.

Af bekendtgørelsen om apotekernes åbningstid og vagttjeneste fremgår det at der indføres 4 typer af vagttjeneste, herunder et nationalt døgnapotek i københavn og 3 andre typer af vagtapotker.

Vagttjenesten kan varetages af et apotek eller en apoteksfilial og varetages for 5 år ad gangen.

Åbningstider

- Liste A vagtapoteker, der har åbent kl. 06.00-24.00 alle årets dage.
- Liste B vagtapoteker, der har åbent kl. 08.00-21.00 på alle hverdag, og lørdage kl. 8-9 og kl. 18-21, foruden de regler der gælder for den ugentlige åbningstid og søn- og helligdage fra kl 10-15.
- Liste C vagtapoteker, der har åbent kl. 08.00-19.00 alle hverdage, lørdage kl 8-9 og kl. 16-18, foruden de regler der gælder for den ugentlige åbningstid og søn- og helligdage fra kl. 10-13.
- Det nationale døgnapotek i københavn, der har åbent hele døgnet alle dage om året.

Krav til bemanning

- Liste A vagttjeneste skal varetages af en farmaceut i hele vagttjenestens åbningstid, og farmaceuten skal varetage bagvagtsfunktion for de liste B (dem uden farmaceuter) og liste C apoteker og apoteksfilialer, der er indgået aftale herom.
- Liste B vagttjeneste skal varetages af en farmakonom eller en farmaceut i hele vagttjenesten åbningstid. Såfremt vagttjenesten skal varetages af en farmaceut, skal der ansøges specifikt.
- Liste C vagttjeneste skal varetages af en farmakonom eller en farmaceut i hele vagttjenesten åbningstid.
- Det nationale døgnvagtspotek i København skal varetages af en farmaceut i hele vagttjenesten åbningstid, og farmaceuten skal varetage bagvagtsfunktion hele døgnet for de liste B og C apoteker og apoteksfilialer, der er indgået aftale herom, og spørgsmål fra akut- og vagtlægefunktionen. På det nationale vagtapotek, skal sundhedspersoner og borgere kunne søge råd og vejledning om lægemidler uden for de øvrige apotekeres åbningstid og bistå i undtagelsesvisse situationer fx i forbindelse med epidemier, hvor der måtte være behov ift. nødlagre m.v.

Der er indgået en aftale mellem Sundheds- og Ældreministeriet og Danmarks Apotekerforening hvoraf det fremgår, at liste A apoteker kan søges af apoteker beliggende i byer med et indbyggeretal over 50.000, at liste B-apoteker som hovedregle kan søges af apoteker beliggende i byer med et indbyggeretal under 50.000, og at liste C-apoteker kan søges af apotekere beliggende i byer med et indbyggeretal under 20.000.

Det er hensigten, at vagttjenesten skal varetages af op til 50 apoteker på landsplan. I Region Midtjylland svarer det til en forventet fordeling på:

	Fordeling på landsplan	Forventet fordeling i RM
Nationalt døgnapotek	1	0
A-vagtapotek	5-9	2
B-vagtapotek	Op til 11	2-3
C-vagtapotek	20-32	4-6

Fordeling af vagttjenesten under liste A, B og C fastsættes af Lægemiddelstyrelsen, og vil afhænge af antallet af ansøgninger til de enkelte lister og den geografiske fordeling af de indkomne ansøgninger.

Det er således Lægemiddelstyrelsen, der beslutter, hvilke apoteker der skal varetage vagttjenesten inden for en regional fordeling, efter indstilling fra Regionsrådet.

For at sikre en geografisk og regional fordeling af vagttjenesten vil det være muligt for Lægemiddelstyrelsen at påbyde apotekere at varetage vagttjeneste, hvis helt særlige lægemiddelforsyningsmæssige hensyn taler for det.

Vagtapotekerne skal i deres åbningstid lade lægemidler udbringe til borgerne, hvor lægen tilknyttet de regionale akut- og lægevagtfunktioner ordinerer udbringning på baggrund af borgernes behandlingsbehov eller sygdomstilstand. Udbringning, som ordineres af en læge tilknyttet de regionale akut- og vagtlægefunktioner, honoreres, og honoreringen er stigende med afstanden mellem apotek og udbringningsstedet.

Den nye vagtstruktur træder i kraft den 1. januar 2018.

Økonomi

Apoteker, der varetager en vagttjeneste, vil blive kompenseret for denne. Honoreringen og satserne for udbringning vil fremgå af bekendtgørelse om beregning af afgift og ydelse af tilskud til apotekere m.v. Bekendtgørelsen forventes at blive sendt i offentlig høring i efteråret 2017.

Regionerne har ingen udgifter til apotekersektoren, som bliver finansieret af Staten og sektoren selv via en bruttoavanceaftale mellem Sundheds- og Ældreministeriet og Danmarks Apotekerforening.

Udlivering af medicin i tidsrummet 24.00-06.00.

Når den nye bekendtgørelse om apotekernes vagttjeneste træder i kraft den 1. januar 2018 bliver det regionernes opgave, at sikre borgerne adgang til medicin i tidsrummet 24.00 til 06.00.

I et notat fra Danske Regioner den 10. juni 2015 har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (nuværende Sundheds- og Ældre Ministeriet) præciseret overfor Regionerne, at regionerne fra 1. januar 2018 i tidsrummet kl. 24.00 til kl. 06.00 skal udlevere lægemidler til de borgere, hvor det efter en lægefaglig vurdering findes nødvendigt at indlede lægemiddelbehandling.

Danske Regioner foreslår, at der tages udgangspunkt i regionernes positivliste ved udlevering af lægemidler i tidsrummet kl. 24.00 til kl. 06.00.

Der arbejdes således efter en løsning med at lade Lægevagten udlevere medicin efter positivlisten i det omfang, der er behov for, til borgerne kan komme på apoteket næste morgen eller til apoteket kan lade medicinen udbringe til borgeren.

Udlevering af lægemidler fra lægevagten til opstart af medicinsk behandlingen forekommer allerede i dag, men det må formodes, at der vil ske en lille stigning, efter at den nye vagtordning træder i kraft.

Økonomi

Regionerne ydes en kompensation på 1,5 mio. kr. årligt fordelt efter bloktilskudsnøglen for opgaven med at sikre borgerne lægemidler i tidsrummet kl. 24.00-6.00. Dette svarer til en kompensation til Region Midtjylland på 320.000 kr. årligt.

Hvad betyder den ændrede vagtordning for borgerne?

For borgerne betyder de ændrede åbningstider, at de ikke længere har mulighed for at hente medicin på et vagtapotek i tidsrummet kl. 24.00 til 6.00. Til gengæld får vagtapotekerne længere åbningstider, så borgerne, alt efter hvilket geografisk område de bor i, kan komme på apoteket frem til kl. 19, kl. 21 eller kl. 24.

Ændringerne betyder også, at borgere i større omfang vederlagsfrit vil kunne få leveret lægemidler til hjemmet, hvor lægen tilknyttet de regionale akut- og lægevagtfunktioner ordinerer udbringning på baggrund af borgernes behandlingsbehov eller sygdomstilstand.

Med baggrund i den nye apotekerlov og nuværende praksis med udlevering af medicin fra lægevagten er udarbejdet nedenstående oversigt, der beskriver borgerens mulighed for kontakt med lægevagten og mulighed for at få udleveret medicin på forskellige tidspunkter af døgnet.

Tidspunkt	Kontakt til Lægevagten	Udlevering af medicin
06-08	Telefonkonsultation Hjemmebesøg	Vagtapoteket/udbringning Udlev. via positivlisten
08-16	Ikke lægevagt men henvendelse hos praktiserende læge	Apotek
16-22 (23)	Telefonkonsultation Besøg i lægevagtkonsultation Hjemmebesøg	Apotek/Vagtapotek/udbringning Udlev. via positivlisten
22-24	Telefonkonsultation Hjemmebesøg	Vagtapotek/udbringning Udlev. via positivlisten
24-06	Telefonkonsultation Hjemmebesøg	Udlev. via positivlisten